

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTICANJU ZAPOŠLJAVANJA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, travanj 2012.

PRIJEDLOG ZAKONA O POTICANJU ZAPOŠLJAVANJA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o poticanju zapošljavanja sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u svezi s odredbom članka 55. i 58. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 5/10 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Od četvrtog kvartala 2008. godine, poslodavci su, zbog slabije potražnje za proizvodima i uslugama, a uslijed smanjene kupovne moći stanovništva i povećanih troškova zaduživanja, bili prisiljeni smanjiti vlastite troškove, što je najčešće rezultiralo smanjenjem broja zaposlenih i povećanim otpuštanjem radnika.

Krajem 2008. godine na tržištu rada Republike Hrvatske počele su se osjećati posljedice jakog utjecaja globalne i financijske krize. Negativna makroekonomska kretanja koja utječu na tržište rada, traju i u posljednje dvije godine, te je došlo do značajnog povećanja stope nezaposlenosti, a smanjeno je i novo zapošljavanje.

U prosincu 2008. godine bilo je registrirano ukupno 1.518.973 zaposlenih, dok je u prosincu 2011. godine registrirano 1.367.872 zaposlenih osoba, odnosno 151.101 osoba manje. U istom vremenskom razdoblju, broj osoba koje su pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod) zatražile status nezaposlene osobe porastao je za 74.983, i to sa 240.455 u prosincu 2008. godine, na 315.438 u prosincu 2011. Od ukupnog broja nezaposlenih, 53.106 nezaposlenih je bez radnog iskustva, a 89.802 nezaposlenih je u evidenciji Zavoda duže od dvije godine.

Pri tome je zabrinjavajući porast stope nezaposlenosti mladih osoba (od 15 do 29 godina života) bez radnog iskustva, kao i rast stope nezaposlenosti dugotrajno nezaposlenih osoba (koji se u evidenciji Zavoda vode duže od dvije godine).

Uvažavajući činjenicu da u protekle tri godine raste udio nezaposlenih mladih osoba bez radnog iskustva u ukupnoj nezaposlenosti, te da je istovremeno usporeno njihovo zapošljavanje, potrebno je normativnim rješenjem stvoriti mogućnosti za dodatno poticanje zapošljavanja ove kategorije nezaposlenih, u cilju stjecanja prvog radnog iskustva i jačanja njihove zapošljivosti i konkurentnosti na tržištu rada.

Također je normativnim rješenjem potrebno stvoriti mogućnost poticanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, odnosno onih osoba koje su u statusu nezaposlenih duže od dvije godine, zbog čega bi mogle izgubiti neka od potrebnih znanja i vještina koje su im potrebne za rad, što je naročito važno u vrijeme brzih tehnoloških promjena i promjena u procesima rada.

Osim svega navedenog, tijekom proteklih godina, uočen je i niz problema koji se javljaju prilikom zapošljavanja privremenih odnosno povremenih sezonskih radnika u poljoprivredi, zbog čega je ovaj vid zapošljavanja nužno pojednostaviti. Tim više, iz podataka Državnog inspektorata proizlazi da su privremeni odnosno povremeni sezonski radnici u

poljoprivredi, tijekom proteklih godina uglavnom zapošljavani „na crno“, što nije u interesu poslodavaca i radnika, a ni Državnog proračuna. Stoga je, sukladno dobroj normativnoj praksi zemalja članica Europske unije, potrebno iznaći jednostavno rješenje, kako bi se ovaj rad legalizirao.

Osnovna pitanja koja treba urediti Zakonom i posljedice donošenja Zakona

Ovim se Prijedlogom zakona, kroz oslobađanje uplate ukupnih doprinosa na plaću u trajanju do dvije godine, utječe na smanjenje cijene rada, te na taj način dodatno potiče poslodavce na zapošljavanje nezaposlenih osoba bez radnog iskustva u zvanjima za koja su se obrazovale i dugotrajno nezaposlenih osoba koje su izvan radnog odnosa duže od dvije godine, a koje su prijavljene u evidenciji Zavoda. Na predloženi način poslodavci će biti oslobođeni dvije godine uplate doprinosa na plaću, a što su njihovi troškovi rada i trenutno su određeni kao doprinos za zdravstvo 13%, za zapošljavanje 1,7%, za zaštitu na radu 0,5%, za zapošljavanje osoba s invaliditetom 0,2%, što ukupno iznosi 15,4%.

Zbog potrebne zaštite radnika i njihovih prava, predloženo smanjenje troškova rada, mogu ostvarivati samo oni poslodavci koji tijekom razdoblja korištenja oslobođenja, svim svojim, već zaposlenim radnicima isplaćuju plaće, doprinose za obvezna osiguranja i poreze te ne smanjuju broj zaposlenih putem poslovno uvjetovanih otkaza ili programa zbrinjavanja tehnološkog viška radnika.

Također su propisani kriteriji i rokovi u kojima poslodavac koji je iskoristio olakšicu za jednu osobu, to pravo može koristiti za novozaposlenu osobu.

Predloženo poticanje zapošljavanja osigurat će siguran prihod značajnom dijelu nezaposlenih, prihod u području prireza, poreza i veće kupovne moći.

Ovim se Prijedlogom zakona također predlaže proširiti krug osoba koje mogu koristiti mjeru stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, koja je pokazala dobre rezultate. Naime, tijekom 2010. godine, ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, sklopilo je 448 nezaposlenih osoba, dok je tijekom 2011. godine, takve ugovore sklopilo 4.760 mladih nezaposlenih osoba. Veliki interes za ovaj oblik radne aktivnosti iskazuju i poslodavci i nezaposlene osobe, te stoga Prijedlog zakona otvara mogućnost da ovaj oblik rada koriste i one osobe koje to do sada nisu mogle koristiti, jer su ga mogle koristiti samo nezaposlene osobe kojima je uvjet obavljanja poslova u zanimanju bio uvjetovan stručnim ispitom ili radnim iskustvom. Ovim Prijedlogom zakona institut stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa proširuje se na nezaposlene mlade osobe bez radnog iskustva ili bez radnog iskustva u zvanju za koju se obrazovale, ako su završile preddiplomski, diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij odnosno preddiplomski ili specijalistički diplomski stručni studij, odnosno ako imaju srednjoškolsko obrazovanje u obrtničkim zanimanjima u vezanom obrtu i zanimanjima u kojima je obavljanje poslova uvjetovano članstvom u strukovnim udrugama osnovanim sukladno posebnim propisima.

Poslodavac bi mogao s tim osobama sklopiti ugovor o stručnom osposobljavanju samo pod uvjetom da koristi mjeru aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu i da nezaposlena osoba pristane na takav rad. Tada bi mu se uz propisane uvjete važne za efikasno stručno osposobljavanje za rad i kontrolu od strane tijela nadležnog za vođenje evidencije nezaposlenih osoba (Hrvatskog zavoda za zapošljavanje) refundirali uplaćeni doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje i to u trajanju do jedne godine za visokoobrazovane osobe, odnosno u trajanju do dvije godine za osobe srednjoškolskog obrazovanja u obrtničkim zanimanjima. Ukoliko nezaposlena osoba ipak ima radnog staža do godine dana ali izvan

zvanja za koje se obrazovala, poslodavac je obvezan uplaćivati doprinos na osnovicu za zdravstveno osiguranje, za zaštitu zdravlja na radu, te poseban doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, ukoliko je poslodavac obveznik uplate toga doprinosa. Posebnim propisima koji reguliraju provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja propisano je da poslodavac snosi i sve troškove mentora te troškove polaganja stručnog ispita, ako je za isto zvanje potrebno polaganje državnog ili stručnog ispita.

Na taj se način proširuje i područje primjene instituta – stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa i na ona zvanja za koja nije potrebno polagati stručni ili državni ispit, što otvara mogućnost primjene ovog instituta u privatnom sektoru te širu primjenu postojećih mjera aktivne politike zapošljavanja. Korištenje mjera aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu, omogućit će nezaposlenim osobama na stručnom osposobljavanju ostvarivanje prava na mjesečni iznos novčane naknade u visini neoporezivog iznosa stipendije (sada je to 1.600,00 kuna mjesečno), isplatu stvarnih troškova prijevoza na posao i s posla, troškove potrebne zaštitne opreme te prava iz obveznog mirovinskog osiguranja.

U cilju jednostavnijeg zapošljavanja sezonskih radnika u poljoprivredi te u cilju suzbijanja sive ekonomije, ovim se Prijedlogom zakona predlaže pojednostavljeni način zapošljavanja na privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi, s obzirom da taj rad, zbog vremenskih uvjeta, ponekad može trajati dan-dva, a ponekad i duže, ali s prekidima. Zbog toga se predlaže sklapanje ugovora o radu na dnevnoj osnovi i to na vrlo jednostavan način. Naime, poslodavac će lijepljenjem vrijednosnog kupona na tipski ugovor o radu sezonskog radnika u poljoprivredi, sklopiti s njim dnevni ugovor o radu. Vrijednosni kupon biti će dokaz da je za toga radnika, poslodavac unaprijed uplatio dnevne doprinose na iznos osnovice propisan ovim Prijedlogom zakona.

Sezonski rad u poljoprivredi omogućen je do ukupno najduže devedeset dana tijekom kalendarske godine i to prvenstveno nezaposlenim osobama, ali i umirovljenicima koji su na ovim poslovima uglavnom radili temelju ugovora o djelu.

Ovim Prijedlogom zakona je također riješeno pitanje razmjene podataka nadležnih institucija tržišta rada, registra osiguranika i mirovinskog osiguranja, tako da će nezaposlene osobe moći evidentirati svoj staž osiguranja ostvaren na privremenim odnosno povremenim poslovima u poljoprivredi. Također se, u cilju zaštite sezonskih radnika, propisuju radno-pravni standardi vezani uz trajanje radnog vremena te odmora i dopusta, odgovarajuća primjena propisa o zaštiti zdravlja na radu kao i način ostvarivanja prava sezonskih radnika u poljoprivredi.

Predloženim normativnim rješenjima, povećat će se zapošljivost i konkurentnost mladih ljudi na tržištu rada, otvorit će se dodatne mogućnosti zapošljavanja nezaposlenih osoba bez radnog iskustva i dugotrajno nezaposlenih osoba, uz smanjenje troškova rada, pojednostaviti pristup zapošljavanju u poljoprivredi te učinkovitije suzbijati siva ekonomija.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Prijedloga zakona nije potrebno osigurati sredstva iz Državnog proračuna, a ne očekuje se niti smanjenje prihoda u Državnom proračunu, s obzirom da po tom osnovi nisu niti planirani prihodi.

Međutim, efekti predloženih mjera, mogu biti pozitivni, uzimajući u obzir da će rast zaposlenosti utjecati na rast prihoda od poreza na dohodak, prireza, te veće kupovne moći stanovništva, a legaliziran sezonski rad u poljoprivredi, utjecat će i na porast prihoda u naplati doprinosa za ovaj oblik rada, koji je do sada bio velikim dijelom u sivoj zoni.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, a to su osobito opravdani državni razlozi, odnosno potreba da se u uvjetima gospodarske i financijske krize i njenog negativnog utjecaja na tržište rada u Republici Hrvatskoj, jača zapošljivost nezaposlenih osoba i poveća zaposlenost, te učinkovitije suzbija siva ekonomija.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTICANJU ZAPOŠLJAVANJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom, u cilju jačanja zapošljivosti i poticanja zapošljavanja, uređuju uvjeti za ostvarivanje prava na olakšice poslodavaca pri zapošljavanju nezaposlenih osoba bez radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovale, odnosno dugotrajno nezaposlenih osoba.

(2) Ovim se Zakonom, u cilju jačanja zapošljivosti i stjecanja znanja i vještina potrebnih za rad, korištenjem mjera aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu, uređuje mogućnost stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa, neovisno o tome je li stručni ispit ili radno iskustvo, zakonom ili drugim propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta određenog zanimanja.

(3) Ovim se Zakonom, zbog posebnih obilježja sezonskog rada u poljoprivredi, uređuje jednostavniji način zapošljavanja sezonskih radnika na privremenim odnosno povremenim poslovima u poljoprivredi.

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona, određuje se da je:

1) nezaposlena osoba bez radnog iskustva u zvanju za koje se obrazovala, osoba koja se u evidenciji tijela nadležnog za vođenje evidencije o nezaposlenima, kao nezaposlena osoba vodi duže od devedeset dana i koja nema više od jedne godine evidentiranog staža u mirovinskom osiguranju niti je staž mirovinskog osiguranja ostvarila kod inozemnog nositelja obveznog mirovinskog osiguranja, te se zapošljava na temelju ugovora o radu ili se korištenjem mjera aktivne politike u zapošljavanju, stručno osposobljava za rad bez zasnivanja radnog odnosa,

2) dugotrajno nezaposlena osoba, osoba koja se, bez obzira ima li evidentiran staž u mirovinskom osiguranju ili je staž mirovinskog osiguranja ostvarila kod inozemnog nositelja obveznog mirovinskog osiguranja, u evidenciji tijela nadležnog za vođenje evidencije o nezaposlenima, kao nezaposlena osoba vodi neprekidno duže od dvije godine te se zapošljava temeljem ugovora o radu,

3) korisnik mirovine, osoba koja je ostvarila pravo na mirovinu prema propisima Republike Hrvatske, države članice Europske unije ili države s kojom je Republika Hrvatska sklopila ugovor o socijalnom osiguranju,

4) tražitelj zaposlenja, osoba koja se želi zaposliti na privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi, osim osobe koja:

- je zaposlena osoba, odnosno samozaposlena osoba i osoba koja se nalazi u nekom radnom ili socijalnom statusu temeljem kojega je obvezno osigurana prema posebnim propisima koji uređuju obvezna osiguranja,

- je zaposlena temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove, u razdoblju u kojem obavlja ugovorene poslove,

- ima utvrđenu opću nesposobnost za rad,

- je osigurana na produženo osiguranje prema posebnom propisu koji uređuje mirovinsko osiguranje, osim ako je osigurana na produženo osiguranje za vrijeme nezaposlenosti, tijekom privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti ili za vrijeme nezaposlenosti pomorca nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme,

5) privremeni odnosno povremeni sezonski posao u poljoprivredi, posao u području:

- bilinogojstva koji obuhvaća pripremu zemljišta, sjetvu, sadnju, cijepljenje, uzgojne mjere, rezidbu, plijevljenje, prorjeđivanje, pikiranje, presađivanje, zaštitu bilja, žetvu, berbu, sakupljanje, premještanje uroda, sortiranje, doradu, preradu i pakiranje,

- stočarstva koji obuhvaća striženje, mužnju, janjenje, jarenje, prikupljanje i čuvanje stada, te premještanje košnica i vrcanje meda,

- ribarstva koje obuhvaća slatkovodno ribarstvo i jesenski izlov ribe u akvakulturi te morsko ribarstvo odnosno lov na plivarici i izlov tramatom te sortiranje i pakiranje ribe, te skupljanje školjaka,

6) poslodavac koji može koristiti olakšice pri zapošljavanju odnosno koji stručno osposobljava korištenjem mjera aktivne politike u zapošljavanju, fizička ili pravna osoba koja nezaposlenu osobu zapošljava odnosno stručno osposobljava za rad,

7) poslodavac koji može zapošljavati na privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi, fizička ili pravna osoba koja obavlja registriranu poljoprivrednu djelatnost ili fizička osoba nositelj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva evidentiranog u odgovarajućem upisniku,

8) sezonski radnik u poljoprivredi, fizička nezaposlena osoba, korisnik mirovine ili tražitelj zaposlenja koji, temeljem ugovora o sezonskom radu, obavlja privremene odnosno povremene sezonske poslove u poljoprivredi,

9) vrijednosni kupon, javna isprava kojom se dokazuje da je poslodavac za sezonskog radnika u poljoprivredi uplatio doprinose za obvezna osiguranja prema dnevnoj osnovici.

(2) Riječi koje imaju rodno značenje, bez obzira jesu li u ovome Zakonu korištene u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

II. OLAKŠICE ZA ZAPOŠLJAVANJE NEZAPOSLENIH OSOBA

Članak 3.

(1) Pravo na olakšicu u obliku oslobađanja od obveze doprinosa na osnovicu i obveze obračuna i uplate doprinosa na osnovicu u trajanju do dvije godine, može ostvariti poslodavac koji temeljem ugovora o radu zaposli nezaposlenu osobu iz članka 2. stavka 1. podstavka 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Pod doprinosima u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se doprinos za obvezna osiguranja na osnovicu odnosno plaću za zdravstveno osiguranje, za zaštitu zdravlja na radu, za zapošljavanje, te posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, ako je poslodavac obveznik uplate toga posebnog doprinosa.

Članak 4.

(1) Poslodavac koji koristi olakšice iz članka 3. ovoga Zakona, ne može za istu osobu koristiti mjere aktivne politike u zapošljavanju koje se provode prema posebnom propisu niti po toj osnovi ostvariti druga prava.

(2) Ako radni odnos radnika za kojeg je poslodavac koristio olakšicu iz članka 3. ovoga Zakona, nakon njenog isteka ne traje još najmanje godinu dana, poslodavac ne može ostvariti pravo na olakšicu za novozaposlenu osobu.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, olakšicu za novozaposlenu osobu poslodavac ne može koristiti u razdoblju od godine dana od dana prestanka radnog odnosa radnika za kojeg je koristio olakšicu, ako je do prestanka radnog odnosa došlo iz poslovno uvjetovanih razloga ili istekom ugovora o radu sklopljenog na određeno vrijeme.

Članak 5.

- (1) Olakšicu iz članka 3. ovoga Zakona može ostvariti poslodavac ako:
- 1) radnicima dospjele plaće isplati najkasnije do dospijeća plaće za slijedeći mjesec,
 - 2) dospjele poreze i doprinose za obvezna osiguranja isplati najkasnije do njihovog dospijeća za slijedeći mjesec,
 - 3) za vrijeme trajanja olakšice, niti za jednog svog radnika ne donese odluku o otkazu iz poslovno uvjetovanih razloga.
- (2) Ako tijekom trajanja olakšice iz članka 3. ovoga Zakona nastupi okolnost uslijed koje poslodavac više ne ispunjava neki od uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, danom prestanka ispunjavanja uvjeta gubi pravo na tu olakšicu te je dužan u roku od trideset dana obračunati i uplatiti obvezu doprinosa na osnovicu u visini ukupno iskorištenog iznosa olakšice te o tome, prema posebnom propisu izvijestiti tijelo nadležno za financije.
- (3) Ispunjavanje uvjeta iz stavka 1. podstavka 1. i 2. ovoga članka, za korištenje olakšice iz članka 3. ovoga Zakona, nadzire tijelo državne uprave nadležno za financijske poslove, a ispunjavanje uvjeta iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka, nadzire tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada.
- (4) Poslodavac je, prije početka korištenja olakšice iz članka 3. ovoga Zakona, dužan od tijela nadležnog za provedbu mirovinskog osiguranja i tijela nadležnog za vođenje evidencije nezaposlenih, pribaviti dokaze o ispunjavanju uvjeta za korištenje olakšice.
- (5) Radi omogućavanja praćenja ispunjavanja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, tijelo nadležno za provedbu mirovinskog osiguranja, tijelo nadležno za vođenje evidencije nezaposlenih i tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada će, prema posebnom propisu o zaštiti osobnih podataka, dostavljati podatke tijelu nadležnom za financije.
- (6) Ako poslodavac ne postupi u skladu sa stavkom 2. ovoga članka, tijelo nadležno za financije će rješenjem utvrditi obvezu uplate iskorištenog iznosa olakšice.

III. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD

Članak 6.

- (1) Poslodavac može, neovisno o tome je li stručni ispit ili radno iskustvo, zakonom ili drugim propisom utvrđeno kao uvjet za obavljanje poslova radnog mjesta određenog zanimanja, s nezaposlenom osobom iz članka 2. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona, korištenjem mjere aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu, sklopiti pisani ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa.
- (2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka, može se sklopiti u trajanju od:
- 1) dvanaest mjeseci za osobe koje su završile preddiplomski, diplomski ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij odnosno preddiplomski ili specijalistički diplomski stručni studij,
 - 2) dvadesetčetiri mjeseca za osobe u obrtničkim zanimanjima u vezanom obrtu i zanimanjima u kojima je obavljanje poslova uvjetovano članstvom u strukovnim udrugama osnovanim sukladno posebnom propisu.
- (3) Ako je ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa sklopljen s nezaposlenom osobom iz stavka 2. podstavka 2. ovoga članka koja nema evidentirani staž u mirovinskom osiguranju niti je staž mirovinskog osiguranja ostvarila kod inozemnog nositelja osiguranja, poslodavac će tijekom ukupnog trajanja stručnog osposobljavanja, za tu osobu biti oslobođen od obveze doprinosa na osnovicu i obveze obračuna i uplate doprinosa na osnovicu za zdravstveno osiguranje, za zaštitu zdravlja na

radu, te posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, ako je poslodavac obveznik uplate toga posebnog doprinosa.

(4) Poslodavac koji s osobom iz stavka 2. podstavka 2. ovoga članka, za koju prema posebnim propisima o doprinosima nije u obvezi doprinosa na osnovicu i obvezi obračuna i uplate doprinosa na osnovicu, ima sklopljen ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne može za tu osobu koristiti i oslobođenje iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Ako poslodavac tijekom trajanja ugovora o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, osobi koja se stručno osposobljava za rad isplati primitak podložan obvezi poreza na dohodak, dužan je obračunati i uplatiti poreze i doprinose za obvezna osiguranja prema posebnim propisima.

Članak 7.

(1) Poslodavac može sklopiti ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ako ispunjava uvjete iz članka 5. stavka 1. podstavka 1., 2. i 3. ovoga Zakona i ako mu nadležna služba za zapošljavanje odobri korištenje mjere aktivne politike u zapošljavanju odnosno mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

(2) Korištenje mjere iz stavka 1. ovoga članka, nadležna služba za zapošljavanje će odobriti na način i u postupku koji je utvrđen uvjetima i načinu korištenja sredstava za provođenje mjere aktivne politike u zapošljavanju te će nadzirati njezinu provedbu.

(3) Na nezaposlenu osobu iz članka 2. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona koja odbije sklopiti ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne primjenjuju se posebni propisi kojima je uređen prestanak vođenja nezaposlene osobe u evidenciji nezaposlenih niti propisi koji uređuju obustavu ili prestanak prava za vrijeme nezaposlenosti.

Članak 8.

(1) Ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa mora biti sklopljen u pisanom obliku, a na osobu koja sklopi takav ugovor, na odgovarajući se način primjenjuju propisi koji uređuju zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i opći propis koji uređuje radne odnose, osim odredbi o sklapanju ugovora o radu, plaći i naknadi plaće te prestanku ugovora o radu.

(2) Osobi koja ima sklopljen ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne može se naložiti prekovremeni rad, osim u slučaju ako poslodavcu dostavi pisanu izjavu o dobrovoljnom pristanku na takav rad.

IV. ZAPOŠLJAVANJE NA PRIVREMENIM ODNOSNO POVREMENIM SEZONSKIM POSLOVIMA U POLJOPRIVREDI

Članak 9.

(1) Poslodavac iz članka 2. stavka 1. podstavka 7. ovoga Zakona, koji zapošljava sezonskog radnika u poljoprivredi, dužan je za toga radnika, kupnjom vrijednosnog kupona platiti dnevne doprinose za obvezna osiguranja, obračunate na dnevnu osnovicu iz stavka 3. ovoga članka.

(2) Pod doprinosima za obvezna osiguranja, u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se doprinos na osnovicu za mirovinsko osiguranje, doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za osiguranika toga osiguranja, te doprinos za zaštitu zdravlja na radu i za zapošljavanje.

(3) Dnevna osnovica za obračun doprinosa iz stavka 2. ovoga članka je umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,35 podijeljeno s brojkom 30.

(4) Ministar nadležan za financije će, prema posebnom propisu, za svaku kalendarsku godinu objaviti visinu dnevne osnovice iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 10.

(1) Ugovor o sezonskom radu za obavljanje privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi sklapa se, prije početka rada, za svaki radni dan, predajom i prihvatom vrijednosnog kupona te njegovim evidentiranjem na propisanom obrascu ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi.

(2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka, mora sadržavati:

1) podatke o poslodavcu i sezonskom radniku u poljoprivredi,
2) podatak o najdužem trajanju redovitog radnog dana,
3) podatke o stanci, dnevnom i tjednom odmoru, u najkraćem trajanju prema općem propisu o radu,

4) podatak o načinu i rokovima isplate dnevnog iznosa plaće, i

5) evidentiran vrijednosni kupon.

(3) Ministar nadležan za rad će, uz suglasnost ministra nadležnog za financije, za svaku slijedeću kalendarsku godinu, a najkasnije do 31. prosinca tekuće kalendarske godine, odlukom propisati najniži dnevni iznos plaće iz stavka 2. podstavka 4. ovoga članka.

(4) Rad sezonskog radnika u poljoprivredi može trajati najduže devedeset dana tijekom kalendarske godine, te ne mora biti u neprekinutom trajanju.

(5) Poslodavac ne smije sklopiti ugovor iz stavka 1. ovoga članka s osobom izuzetom člankom 2. stavkom 1. podstavkom 4. ovoga Zakona, s maloljetnikom, te osobom koja koristi roditeljska ili roditeljska prava prema posebnom propisu.

Članak 11.

(1) Na sezonskog radnika u poljoprivredi, na odgovarajući način se primjenjuju propisi koji uređuju zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, a na zaštitu njegovih prava, na odgovarajući se način primjenjuje opći propis o radu.

(2) Na sezonskog radnika u poljoprivredi koji ima sklopljen ugovor o sezonskom radu u poljoprivredi, ne primjenjuju se posebni propisi kojima je uređen prestanak vođenja nezaposlene osobe u evidenciji nezaposlenih, propisi koji uređuju obustavu ili prestanak prava za vrijeme nezaposlenosti, niti propisi koji uređuju prestanak isplate mirovine korisniku mirovine.

Članak 12.

(1) Vrijednosni kupon iz članka 2. stavka 1. podstavka 9. ovoga Zakona, izdaje tijelo državne uprave nadležno za financije, a prilikom njegove kupnje se evidentira podatak o poslodavcu, njegovom sjedištu i vrsti posla.

(2) Na vrijednosnom kuponu iz stavka 1. ovoga članka iskazuje se iznos plaćenog dnevnog doprinosa iz članka 9. ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za rad će, uz suglasnost ministra nadležnog za financije, pravilnikom propisati sadržaj i oblik ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog

kupona, postupak izdavanja i distribucije te postupak njihove zamjene, način evidentiranja podataka, te vođenje registra izdanih vrijednosnih kupona.

Članak 13.

(1) Istekom razdoblja sezonskog rada u poljoprivredi, a najkasnije na kraju kalendarske godine, radi utvrđivanja staža osiguranja provedenog na sezonskim poslovima prema posebnom propisu, sezonski radnik u poljoprivredi je dužan tijelu nadležnom za provedbu mirovinskog osiguranja dostaviti podatak o sezonskom radu u poljoprivredi tijekom te kalendarske godine.

(2) Na temelju podataka iz stavka 1. ovoga članka, tijelo nadležno za provedbu mirovinskog osiguranja, evidentira svojstvo osiguranika u mirovinskom osiguranju.

(3) Tijelo nadležno za provedbu mirovinskog osiguranja, radi evidentiranja uplata na osobne račune osiguranika drugog mirovinskog stupa, podatke o utvrđenim osiguranicima, prema posebnom propisu o zaštiti osobnih podataka, dostavljat će tijelu nadležnom za vođenje registra osiguranika drugog mirovinskog stupa.

(4) Iznimno od stavka 2. i 3. ovoga članka, za korisnike mirovine ne uspostavlja se svojstvo osiguranika u mirovinskom osiguranju.

(5) Dnevni iznos plaće odnosno ostali primici koje je poslodavac isplatio ili dao sezonskom radniku na privremenim odnosno povremenim poslovima u poljoprivredi, smatraju se primicima od kojih se utvrđuje drugi dohodak i podliježu obvezi poreza na dohodak i obvezi prireza porezu na dohodak.

(6) Predujam poreza na dohodak na primitke iz stavka 5. ovoga članka, obračunavaju i uplaćuju poslodavci po stopi od 25% bez priznavanja osobnog odbitka, do posljednjeg dana u mjesecu u kojemu je izvršena isplata ili davanje.

(7) Poslodavci koji isplaćuju ili daju primitke iz stavka 5. ovoga članka, obvezni su za te primitke i uplaćeni porez na dohodak, prema posebnom propisu dostavljati izvješća tijelu nadležnom za financije.

(8) Na obvezu podnošenja izvješća iz stavka 7. ovoga članka, te na obračun zatezne kamate, zastaru prava na utvrđivanje i naplatu poreza, povrat više uplaćenog poreza ili poreza plaćenog bez pravne osnove, vođenje drugostupanjskog i prekršajnog postupka te druga pitanja vezana uz porez na dohodak, primjenjuju se propisi koji uređuju oporezivanje dohotka te opći porezni propisi.

V. NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

Članak 14.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja ministarstvo nadležno za rad.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa obavlja tijelo državne uprave nadležno za inspekciju rada, a u dijelu obračuna i naplate doprinosa za financiranje obveznih osiguranja te obračuna i plaćanja poreznih obveza, tijelo državne uprave nadležno za financije.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 15.

(1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

1) ako sezonskog radnika u poljoprivredi zaposli na poslovima koji se ne smatraju privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi (članak 2. stavak 1. podstavak 5.),

2) ako prestankom ispunjavanja uvjeta izgubi pravo na olakšicu, a u roku od trideset dana ne obračuna i ne uplati obvezu doprinosa na osnovicu u visini iskorištenog iznosa olakšice ili prema posebnom propisu o tome ne izvršiti tijelo nadležno financije (članak 5. stavak 2.),

3) ako prije početka korištenja olakšice ne pribavi dokaze od tijela nadležnog za provedbu mirovinskog osiguranja odnosno tijela nadležnog za vođenje evidencije nezaposlenih o ispunjavanju uvjeta za korištenje olakšice (članak 5. stavak 4.),

4) ako sklopi ugovor stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, a ne ispunjava uvjete propisane Zakonom, odnosno ako mu nadležna služba za zapošljavanje nije odobrila korištenje mjere aktivne politike u zapošljavanju odnosno mjere stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa (članak 7. stavak 1.),

5) ako ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa ne sklopi u pisanom obliku (članak 8. stavak 1.),

6) ako osobi koja ima ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, naloži prekovremeni rad bez njezine pisane izjave o dobrovoljnom pristanku na takav rad (članak 8. stavak 2.),

7) ako ugovor o sezonskom radu za obavljanje privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, za svaki radni dan ne sklopi prije početka rada (članak 10. stavak 1.),

8) ako zaposli sezonskog radnika u poljoprivredi u trajanju dužem od devedeset dana tijekom kalendarske godine (članak 10. stavak 4.),

9) ako ugovor o sezonskom radu za obavljanje privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, sklopi s osobom izuzetom člankom 2. stavkom 1. podstavkom 4. ovoga Zakona, ili s maloljetnikom, ili s osobom koja koristi roditeljska ili roditeljska prava prema posebnom propisu (članak 10. stavak 5.).

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 16.

(1) Poslodavac koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ima zaposlenu osobu odnosno ima s osobom zaključen ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa i za koju prema posebnim propisima koji uređuju obveze plaćanja doprinosa za financiranje obveznih osiguranja, nije u obvezi doprinosa i obvezi obračuna i uplate doprinosa, ne može za tu osobu koristiti i olakšicu temeljem ovoga Zakona.

(2) Postupak ostvarivanja prava poslodavca, radnika i osobe koja se stručno osposobljava za rad bez zasnivanja radnog odnosa, započet prema posebnim propisima koji uređuju obvezu plaćanja doprinosa za financiranje obveznih osiguranja, dovršit će se prema odredbama tih propisa.

Članak 17.

(1) Ministar nadležan za rad će, uz suglasnost ministra nadležnog za financije, u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, za ovu kalendarsku godinu donijeti odluku iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za rad će, uz suglasnost ministra nadležnog za financije, u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnik iz članka 12. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 18.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Propisuje predmet normiranja.

Članak 2.

Određuje tko je u smislu ovoga Zakona nezaposlena osoba bez radnog iskustva u zvanju za koje se obrazovala, dugotrajno nezaposlena osoba, korisnik mirovine, tražitelj zaposlenja, poslodavac i sezonski radnik, te što je privremeni odnosno povremeni sezonski posao u poljoprivredi i vrijednosni kupon.

Članak 3.

Propisuje pravo poslodavca na olakšicu za zapošljavanje nezaposlene osobe bez radnog iskustva u zvanju za koje se obrazovala te za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba, temeljem ugovora o radu, u obliku oslobađanja od obveze obračuna i uplate doprinosa na osnovicu u trajanju do dvije godine, te se određuju doprinosi obuhvaćeni oslobođenjem.

Članak 4.

Propisuje da poslodavac koji koristi olakšice za zapošljavanje nezaposlenih osoba bez radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovale i za zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba, ne može za te iste osobe koristiti i mjere aktivne politike zapošljavanja koje prema posebnom propisu provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Ovim se člankom također propisuju uvjeti i kriteriji te rokovi u kojima poslodavac, nakon što je iskoristio olakšicu za jednu osobu, to pravo može koristiti i za novozaposlenu osobu.

Članak 5.

Uređuje uvjete pod kojima poslodavac može koristiti olakšicu, načine i rokove prestanka prava na olakšicu, nadzor nad ispunjavanjem uvjeta propisanih ovim člankom, te postupanje nadležnih tijela i razmjenu podataka.

Članak 6.

Propisuje mogućnost da poslodavac s nezaposlenom osobom bez radnog iskustva u zvanju za koje se obrazovala, sklopi pisani ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa pod uvjetom da koristi mjeru aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu, u trajanju koje je ovisno o stupnju obrazovanja te nezaposlene osobe.

Ovom je odredbom proširen krug nezaposlenih osoba koje se mogu stručno osposobljavati bez zasnivanja radnog odnosa, u odnosu na postojeće normativno rješenje općeg propisa o radu, ali u okviru korištenja mjera aktivne politike u zapošljavanju prema posebnom propisu.

Propisuje se da poslodavac, koji u skladu sa Zakonom o doprinosima, nema obvezu obračuna i plaćanja uplate doprinosa na osnovicu za osobu s kojom je sklopio ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ne može za tu osobu koristiti i olakšicu propisanu ovim Zakonom.

Uređuje dužnost poslodavca da obračuna i uplati poreze i doprinose za obvezna osiguranja prema posebnim propisima, ako osobi koja se stručno osposobljava isplati primitak podložan obvezi poreza na dohodak.

Članak 7.

Uređuje da poslodavac može sklopiti ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa ako mu nadležna služba za zapošljavanje sukladno posebnom propisu odobri korištenje mjere aktivne politike u zapošljavanju, te uređuju uvjete pod kojim može sklopiti takav ugovor.

Članak 8.

Radi odgovarajuće zaštite prava osoba kojima se omogućava stručno osposobljavanje, propisuje se da ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa mora biti sklopljen u pisanom obliku. Istom odredbom se propisuje da se na osobu koja sklopi takav ugovor, na odgovarajući način primjenjuju propisi koji uređuju zaštitu zdravlja i sigurnost na radu kao i opći propis koji uređuje radne odnose, osim odredbi o sklapanju ugovora o radu, plaći i naknadi plaće te prestanku ugovora o radu. Ujedno se uređuje mogućnost prekovremenog rada navedene kategorije osoba samo uz njihov dobrovoljni pristanak na takav rad.

Članak 9.

Uređuje jednostavniji način plaćanja doprinosa za poslodavca koji zapošljava sezonskog radnika na privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi. Propisuje se da je poslodavac koji zapošljava sezonskog radnika u poljoprivredi dužan unaprijed, kupnjom vrijednosnog kupona, platiti doprinose za obvezna osiguranja i to - doprinose koji se obračunavaju i plaćaju iz osnovice za mirovinsko osiguranje te doprinose koji se obračunavaju i plaćaju na osnovicu za zaštitu zdravlja na radu i za zapošljavanje.

Doprinosi za obvezna osiguranja za osiguranika sezonskog radnika u poljoprivredi su na vrijednosnom kuponu obračunati unaprijed, na dnevnu osnovicu za obračun doprinosa za obvezna osiguranja prema posebnom propisu.

Dnevna osnovica za obračun doprinosa je umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta 0,35 podijeljeno s brojkom 30, a ministar nadležan za financije objavit će visinu dnevne osnovice za svaku kalendarsku godinu.

Članak 10.

Uređuje ugovor o sezonskom radu za obavljanje privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, kao ugovor radnoga prava koji se sklapa između poslodavca i sezonskog radnika u poljoprivredi, za svaki radni dan i to predajom vrijednosnog kupona od strane poslodavca i prihvatom vrijednosnog kupona te njegovim evidentiranjem na propisanom obrascu ugovora od strane sezonskog radnika u poljoprivredi.

Ovom se odredbom utvrđuje obveza ministra nadležnog za rad, da uz suglasnost ministra nadležnog za financije, za svaku slijedeću kalendarsku godinu, a najkasnije do 31. prosinca tekuće godine, odlukom propiše najniži dnevni iznos plaće.

Također se propisuje najduže trajanje sezonskog rada u poljoprivredi od najduže devedeset dana tijekom kalendarske godine, ali taj rad ne mora biti u neprekinutom trajanju, a poslodavcu se ujedno zabranjuje sklopiti ugovor o sezonskom radu za obavljanje povremenih odnosno privremenih poslova u poljoprivredi s osobom izuzetom člankom 2. stavkom 1. podstavkom 4. ovoga Zakona, s maloljetnikom te osobom koja koristi roditeljska prava po posebnom propisu.

Članak 11.

Utvrđuje da se na sezonskog radnika, na odgovarajući način primjenjuju propisi koji uređuju zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, a na zaštitu njegovih prava na odgovarajući se način primjenjuje opći propis o radu, te se propisuje da se na nezaposlenu osobu - sezonskog radnika u poljoprivredi, ne primjenjuju posebni propisi kojima je uređen prestanak vođenja nezaposlene osobe u evidenciji nezaposlenih. Nezaposlenoj osobi - sezonskom radniku u poljoprivredi se pri tome ne obustavljaju niti joj prestaju prava za vrijeme nezaposlenosti prema posebnim propisima. Također se, iznimno od općih propisa o mirovinskom osiguranju, ovom odredbom propisuje da se korisniku mirovine - sezonskom radniku u poljoprivredi, temeljem sklopljenog ugovora o sezonskom radu, neće obustavljati isplata mirovina.

Članak 12.

Propisuje nadležnost za izdavanje vrijednosnog kupona i utvrđuje obveza ministra nadležnog za rad, da uz suglasnost ministra nadležnog za financije, pravilnikom propiše sadržaj i oblik ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona, postupak izdavanja i distribucije te postupak njihove zamjene, način evidentiranja podataka, te vođenje registra izdanih vrijednosnih kupona.

Članak 13.

Utvrđuje se dužnost radnika da istekom razdoblja sezonskog rada, a najkasnije na kraju kalendarske godine, dostavi podatke o sezonskom radu radi ostvarivanja staža osiguranja provedenog na sezonskim poslovima, koje evidentira tijelo nadležno za provedbu mirovinskog osiguranja.

Nadalje se propisuje da tijelo nadležno za provedbu mirovinskog osiguranja, radi evidentiranja uplata na osobne račune osiguranika drugog mirovinskog stupa, podatke o utvrđenim osiguranicima, sukladno posebnom propisu o zaštiti osobnih podataka, dostavlja tijelu nadležnom za vođenje registra osiguranika drugog mirovinskog stupa. Također se omogućuje da se utvrdi identitet osiguranika za kojega je unaprijed uplaćen doprinos za mirovinsko osiguranje (prvi i drugi stup) temeljem sezonskog zapošljavanja u poljoprivredi, a temeljem toga podatka će Središnji registar osiguranika moći prenijeti sredstva na račun osiguranika.

Ujedno propisuje iznimku da se za korisnike mirovine ne uspostavlja svojstvo osiguranika u mirovinskom osiguranju.

Nadalje, propisuje se da se dnevni iznos plaće što ga je poslodavac isplatio sezonskom radniku u poljoprivredi, smatra primitkom od kojega se utvrđuje drugi dohodak i isti podliježe obvezi poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak. Isto se odnosi i na ostale primitke koje bi povrh iznosa dnevne plaće poslodavac isplatio ili dao sezonskom radniku u poljoprivredi.

Predujam poreza na dohodak se ne obračunava i uplaćuje istodobno s isplatom ili davanjem primitka, kao što je to propisano propisima o oporezivanju dohotka, već na kraju mjeseca u kojemu su isplaćeni ili dani primici, čime se značajno pojednostavljuje postupak oporezivanja.

Odredbe o stopi za obračun od 25% i nepriznavanju osobnog odbitka pri obračunu istovjetne su odredbama propisa o oporezivanju, a ostala pitanja vezana uz oporezivanje, uređena su propisima o oporezivanju dohotka i općim poreznim propisima.

Članak 14.

Uređuje upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih posebnih propisa, te inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i na temelju njega donesenih posebnih propisa.

Članak 15.

Uređuje pitanje prekršajne odgovornosti poslodavca pravne osobe, te poslodavca fizičke osobe i odgovorne osobe pravne osobe i to propisivanjem djela prekršaja i visine kazni, vezano uz obveze koje proizlaze iz sklopljenog ugovora o stručnom osposobljavanju za rad te zapošljavanja na privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi.

Članak 16.

Određuje koji se propis primjenjuje na poslodavca, radnika i osobe koja se stručno osposobljava za rad bez zasnivanja radnog odnosa, na dan stupanja na snagu ovoga Zakona te na one postupke koji su već započeti prema posebnim propisima koji uređuju obvezu plaćanja doprinosa za financiranje obveznih osiguranja.

Članak 17.

Uređuje nadležnost i rokove za donošenje provedbenih propisa.

Članak 18.

Uređuje stupanje na snagu Zakona.